

ALFONS GÜELL

Una petita història a l'entorn d'en Jaume Clavell

A principis del segle XX, dues famílies del poble, la formada per Vicenç Güell, masover de can Castells, planterista, i la de Jaume Clavell (pare), fuster, ambdues al costat de la plaça de Vendre, veieren incrementar la seva família amb pocs mesos de diferència, d'un fill cadascuna. Els petits es conegueren i feren una gran amistat, i també amb pocs mesos de diferència moriren tots dos a l'edat de 8 - 9 anys durant una epidèmia infantil d'aquelles que assolaven de tant en tant pobles i, àdhuc, nacions. Les dues famílies ploraren juntes la seva dissort, consolant-se mútuament.

Al cap d'uns deu anys, 1915 - 1916, també amb uns quants mesos de diferència, les dues esposes conceberen un altre nen cadascuna, aprofitant les acaballes de llurs èpoques de fertilitat possible. Els dos nois, l'un vivint al poble i l'altre a pagès, no s'havien vist mai fins que, als quatre

anys varen ingressar, també amb pocs mesos de diferència, a l'escola del senyor Burniol. Des dels primers dies es feren grans amics, com si reencarnessin aquella amistat com de germans interrompuda feia més de deu anys per la seva mort sobtada.

Als 7 o 8 anys a en Jaume (fill) li agafà la

fallera de l'art romànic, seguida del gòtic i del barroc, que admirava en el temple parroquial i en les capelles del terme de la vila (Sant Pere de Clarà, Sant Jaume de Traià, Sant Sebastià, el Viver...). Més tard va anar a excavar al poblat ibèric de sota Burriac i a Céllecs (Òrrius). De tot arreu en treia dibuixos i notes arqueològiques, que anava emmagatzemant en fitxers i calaixos de casa seva, com si fossin tresors.

Jo tenia uns quants mesos menys que ell, i no pensava més que en jugar i córrer com un ximplet a jugar a pilota, i m'importaven un rave tots els seus entusiasmes per les "coses rànies" que ens quedaven dels avantpassats... però les seves contínues explicacions eren dites amb tanta il·lusió i bona fe, que jo

no podia fer més que escoltar-lo embadalit. Vaig deixar de córrer amb un cèrcol que tenia i de jugar a futbol per anar a les golfes de casa seva a contemplar la seva última troballa de terrissa o el dibuix

Vaig deixar de córrer amb

un cèrcol que tenia i de jugar

a futbol per anar a les golfes

de casa seva a contemplar

la seva última troballa de terrissa

o el dibuix d'una volta de portal

d'ermita o de casa de pagès

d'una volta de portal d'ermita o de casa de pagès. Això el portà cap a contemplar trossos de ceràmica de totes les èpoques passades, que ell reconstruïa amb dibuix allò que faltava, amén de la història de cada pedra o tros de terra cuita.

Fotografia de l'any 1932 on apareixen, d'esquerra a dreta: Alfons Güell, Domènec Creizet, Vicenç Albarranch (pintor de Granollers), Ramon Glanadell i Joan Grau a l'estudi de Granollers de V. Albarranch.

ALFONS GÜELL

Cap allà als anys trenta em va venir l'afició de pintar, però no sants ni esglésies sinó paisatges, el que em va distanciar un cert temps d'ell per juntar-me sovint amb en Glanadell, en Grau, en Creizet, etc. Ell, en Jaume, també volgué pintar, sobretot perquè li agradà esnifar el perfum o l'olor de la pintura a l'oli, i també vingué algun cop al camp amb nosaltres, però pogué més el passat que el present i pintà capelles, altars i interiors generals del nostre temple, cosa que em va obligar, per seguir-li la veta, a ficar-me també a dins l'església i començar a pintar l'altar barroc de sant Domingo. Això passava en començar l'estiu de l'any 1936. Esclatà la revolució i el meu pobre quadre, guardat a mig pintar a l'armari interior de l'altar, va ser cremat juntament amb tots els altres ornaments, i la trona.

Després del conflicte armat en Jaume es casà i anà a viure a Barcelona per regentar la fusteria del seu oncle. Jo em vaig dedicar de ple a la fotografia sense moure'm del poble. Ell, però, va continuar i va ampliar els seus coneixements d'art, envoltat de grans intel·lectuals com el Sr. Puig i Cadafalch, en Joan Amades i antiquaris famosos, arribant en pocs anys a tenir la categoria nacional que tots, més o menys, sabem.

És per això que, en rebre la visita dels amics Oriol Calvo i Llorenç Soldevila convidant-me en la tasca que vol emprendre el Centre d'Estudis Argentonins, he tingut una gran alegria, perquè la considero com el fruit de la llavor que en Jaume va sembrar i que ara fructificarà, segurament, amb tot l'esplendor. Per això m'hi adhereixo plenament dintre la meua humil capacitat, i aplaudeixo l'encert d'haver-li posat el nom que millor li escau: Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell.

RAFEL BIGORRA i RIUS

hipólito lázaro a Argentona

El motiu perquè posi en un paper l'evocació del cantant és que enguany s'acompleix el 25è aniversari de la seva mort. No tinc cap document per poder datar exactament el sojorn que va fer a la nostra vila. Relacionant la seva estada amb el meu calendari, crec que devia ser pels anys 1944-46. Ell, la seva muller (Sra. Juanita) i una filla que deuria tenir vint anys (la Nèlia).

L'aspecte físic del tenor ja no tenia res a veure amb la imatge, tan prodigada, de quan va estrenar *Il Piccolo Marat*, que precisament Mascagni va crear pensant en ell. La imatge del tenor trucat en ardit revolucionari i cofat amb un barret frigi, no tenia cap semblança amb aquell pacífic estadant de l'hotel. Es podria confondre perfectament amb un benestant burgès propietari d'una botiga de vetesifils del barri de la Ribera.

Situem la data en les premisses del temps: anys 1945-1946, en ple règim franquista de depuracions i exilis. No sé si en Lázaro tenia quelcom per purgar de la seva actuació durant la República. Pensem en la ventada que va fer que s'exiliessin l'Emili Vendrell, en Lamote de Grignon (pare i fill) i tants altres. Però el que sí recordo és que feia una vida molt retirada. No l'havia vist mai confraternitzant amb els "senyors" del Casino, potser perquè en aquells temps estaven enderiats amb l'estraperlo del

tèxtil i no estaven pel "Piccolo Marat" ni el Rodolfo de la Bohème. L'havia trobat moltes vegades sol i, tot caminant, anava vocalitzant en veu alta. Els vespres el trobaves a la terrassa del Solé, envoltat dels molts estadants. Ell acaparava l'atenció explicant anècdotes de la seva vida artística: al Teatro San Carlo de Nàpols els del galliner l'havien rebut amb crits de Lázaro, Lazarone, que ell deia que era una paraula que en italià resultava molt pejorativa. L'artista no es va immutar, es va avançar fins a les "candilejas" i s'ajupí fent un gest similar a la figura del cagner del pessebre.

Un vespre va actuar el cavaller Gòdia. Aquest bon home imitava els refillets de tota mena d'ocells. El senyor Lázaro el corregia constantment. Per exemple, que la passada del canari no l'havia de fer amb el nas sinó que havia de recolzar-la amb la gorja, i ell es posava dret i refilava exemplaritzant al bon cavaller Gòdia.

Quantes facècies podria explicar del senyor Lázaro si les neurones fossin més retentives! L'amic Serra (Morgan) recorda que en aquelles dates ell feia d'escolà a la missa de nou i a la

Hipólito Lázaro en la seva creació absoluta d'*Il piccolo Marat*, de Mascagni.

La imatge del tenor trucat en ardit

revolucionari i cofat amb un barret

frigi, no tenia cap semblança

amb aquell pacífic estadant de l'hotel.

Es podria confondre perfectament

amb un benestant burgès propietari

d'una botiga de vetesifils.